

Sotsiaaldemokraatlik Erakond. Euroopa Parlamendi valimiste programm 2014

Avatud, turvaline ja võrdne Euroopa

Eesti kestmiseks peab Eesti ühiskond olema tugev. Eesti on tugev, kui Euroopa on turvaline, võrdne ja avatud. Just sellise ühiskonna eest sotsiaaldemokraadid seisavadki.

Turvaline Euroopa

Euroopa Liit on meie julgeoleku garantii. Turvaline Euroopa peab kaitsma oma kodanikke ja tarbijaid suur korporatsioonide ja pankade omavoli eest. Turvaline Euroopa seisab oma inimeste väarikuse eest, aidates kaasa töökohtade loomisele ja võideldes noorte tööpuudusega.

Võrdne Euroopa

Tuleb kaotada ebavõrdsus uute ja vanade Euroopa Liidu riikide vahel. Põllumajanduses peavad kehtima võrdsed otsetoetused kõikide liikmesriikide põllumeestele. Naistel ja meestel peavad olema võrdsed võimalused. Samuti tuleb jõuda uute ja vanade liikmesriikide töötajate võrdsuseni Euroopa tööturul.

Avatud Euroopa

Majanduses peab olema rohkem avatust ja vähem bürokraatiat. Inimeste vaba liikumine on Euroopa Liidu alustala, kuid vana Euroopa konservatiivsete poliitikute juhitud valitsused soovivad piirata Eesti ja teiste Ida-Euroopa riikide inimeste vaba liikumist. Koos Euroopa sotsiaaldemokraatidega seisame neile vastu. Toetame Euroopa Liidu laienemist, mille aluseks on põhiõigused ja euroopalikud väärtused.

Sissejuhatus

Tänavu järsult halvenenud julgeolekuolukorras vajame tugevat Euroopa Liitu ja Euroopa Parlamenti rohkem kui kunagi varem, et tagada kõigile eurooplastele turvaline, kvaliteetne ja sotsiaalselt õiglane elukeskkond.

Euroopa Liidu kodanikel on nendel valimistel esimest korda võimalus valida Euroopa Komisjonile juht. Sotsiaaldemokraadid valisid 1. märtsil oma kandidaadiks Euroopa Parlamendi praeguse presidendi Martin Schulzi.

Kuigi valimisteks ennustatakse suhtelist edu nii vasak- kui parempopulistidele, siis tegelikkuses võistlevad sotsiaaldemokraadid Euroopa Parlamendi suurimaks fraktsiooniks saamise pärast konservatiividega. Eestile on oluline, et mõlemas Euroopa Parlamendi kõige mõjukamas fraktsioonis oleks Eestil tugev esindatus, sest suuresti määravad just need kaks poliitilist perekonda Euroopa Liidu tuleviku.

2018. aasta esimeses pooles on Eesti kord olla Euroopa Liidu eesistuja. See on meile suur väljakutse ja võimalus. Oleme siis ise suunanäitajaks erakonnaülelele koostööle nii Euroopa Parlamendis kui ka valitsuste tasemel. Eesti eesistumise ajal peab Euroopa Liit hakkama ette valmistama Euroopa Liidu järgmist eelarveperioodi aastateks 2021-2027.

Lisaks valitsusele tuleb ka Eesti esindajatel Euroopa Parlamendis töötada selle nimel, et liidu ühine eelarve keskenduks senisest palju enam tulevikku suunatud valdkondadele – ettevõtluse ja teaduse arendamisele ning üleeuroopalist väärtust loovatele projektidele. Peame oluliseks tegeleda bürokraatia vähendamise, üleeuroopalise sotsiaalse mõõtme tugevdamise ning ühtse välis- ja kaitsepoliitikaga.

Välis- ja kaitsepoliitika

Euroopa Liit peab jätkuvalt olema demokraatia, rahu ja inimõiguste eestkõneleja. Globaliseerunud, muutuv, konfliktiderohke ja ebavõrdne maailmas on Euroopa Liidul kanda üleilmne roll. Kindlasti ei tohi Euroopa Liit jätkuva majanduskriisi tingimustes oma rolli vähendada, tema kohus on tegeleda ka globaalsete väljakutsetega. Ainult ühel häälel rääkiv ning tugev Euroopa Liit, mille välis- ja kaitsepoliitika kujundamisel ka ise aktiivselt kaasa räägime, kaitseb Eesti huve. Selleks tuleb suurendada Euroopa välisteenistuse rolli, millest peab kujunema tõeline kogu Euroopa Liidu diplomaatiline esindus. Euroopa Liidu välisteenistuse esinduste olemasolu üle maailma aitab liikmesriikidel kulusid kokku hoida ning tagab meie kodanikele parema kaitse.

Euroopa Liidu lippude all Maidanil oma kodumaa parema tuleviku nimel võidelnud ukrainlased meenutasid meile, et Euroopa Liit kehastab paljude meie naabrite jaoks lootust helgemale homsele. Euroopa Liidu idapartnerluspoliitika keskne eesmärk on kiirendada tema kuue naaberriigi – Gruusia, Moldova, Ukraina, Valgevene, Armeenia ja Aserbaidžaan – poliitilist assotsiatsiooni ja majanduslikku lõimumist Euroopa Liiduga selleks, et luua ühine demokraatia, stabiilsuse ja rikkuse ruum. Sotsiaaldemokraadid seisavad Euroopa Liidu idapartnerluspoliitika jätkuva tugevdamise ja liidu ning idapartnerlusriikide suhete edasise süvendamise eest. Peame oluliseks nende riikide demokraatlikku valikut, mõistes jõuliselt hukka välise sekkumise, mõjutamise ja surve avaldamise.

Euroopa Liit peab olema rahvusvahelisel areenil edukas rahu eestkõneleja ning kaitsepoliitika koordineerimise edendaja. Meie kohus on toetada inimesi, kes võitlevad demokraatia ja sotsiaalse õigluse eest ning diskrimineerimise ja okupatsiooni vastu, sõltumata nende asukohast.

Euroopa Liidu kaitsepoliitika ei tohi dubleerida NATOt, vaid peab suutma ületada takistused, mis tulenevad ainult osaliselt kattuvast liikmeskonnast ning tegema tihedat koostööd kahe organisatsiooni vahel. Siin on heaks näiteks Euroopa ühise turvalisus- ja kaitsepoliitika võimekused, kus on suur roll kanda tsiviillahendustel.

Euroopa Liidu tulevik

Sotsiaaldemokraadid peavad õigeks senisest suuremat liikmesriikide vahelist koostööd majandusjuhtimises ning rahandus- ja energiapoliitikas. Riikide jagatud suveräänsus neis valdkondades tagab nii parema konkurentsivõime ülemaailmses majanduses kui ka Euroopa Liidu kodanike ja tarbijate suurema heaolu. Pidevalt tuleb tegeleda nelja Euroopa põhivabaduse laiendamisega, seda eriti kiirelt arenevates valdkondades nagu e-majandus ja e-teenused.

Samas tuleb tagada lähimuspõhimõtte ehk subsidiaarsuse austamine valdkondades, kus on põhjendatud otsuste langetamine liikmesriikide tasemel. Euroopa Liit peab olema suur suurtes asjades ja mitte tegelema pisiasjade ülereguleerimisega.

Toetame Euroopa Liidu juhtimise reformi, mille eesmärgiks on pädevuste selgus ning otsuste läbipaistvus ja efektiivsus. See taastab kodanike usalduse Euroopa Liidu vastu ning parandab tema töövõimet. Leiame, et Euroopa Komisjon peab kujunema liidu tõeliseks valitsuseks, mis suudab liitu juhtida senisest kiiremalt ja paindlikumalt. Toetame Euroopa Liitu, kus valitseb kodanike ja riikide vahel tasakaal.

Toetame Euroopa Liidu (eurotsooni) iseseisvat eelarvet, mis ei sõltu liikmesriikide sissemaksetest. Senine valdavalt liikmesriikide sissemaksetel põhinev eelarve kujuneb pahatihti omakasupüüdlike tagatoakokkulepetena, mis pärsib Euroopa Liidu ühispoliitikate piisavat rahastamist. Eelarve tulupool moodustub üleeuroopalistest maksudest, sealhulgas finantstehingumaksust ja CO2 heitgaaside maksust.

Toetame Euroopa Liidu väärtuspõhist välispoliitikat ning edasist laienemist, et liiduga piirnevates riikides kasvaks heaolu ja turvalisus.

Majanduse elavdamine

Sotsiaaldemokraadid seavad majanduspoliitikas esikohale töökohtade loomise. Nii Euroopa kui ka Eesti konkurentsieelis võrreldes muu maailmaga ei saa peituda väikestes töjõukuludes, vaid toodete ja teenuste kõrgemas kvaliteedis. See eeldab investeerimist inimvarasse ja innovatsiooni, suuremat omavahelist koostööd ning ressursside optimaalset kasutamist. Suuremat tähelepanu tuleb pöörata väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete arengule.

Vaba ettevõtluskeskkonna soodustamine on oluline kõigile liikmesriikidele. Oluline on parandada teenuste vaba liikumist, mis võimaldaks tarbida kvaliteetsemat ning soodsamat teenust sõltumata tema päritoluriigist. Peame tähtsaks ühtse siseturu edasiarendamist, mis on oluline nii kogu Euroopale kui ka väikesele ja avatud majandusega Eestile.

Euroopa Liit ja eurotsoon on suutnud vähendada finantsriske ning turgude usaldamatust, mis veel hiljuti liitu ja euroala ähvardasid. Samas ei ole Euroopa Liit ning Eesti suutnud võrreldes muu maailmaga suurendada konkurentsivõimet, tagada arvestatavat majanduskasvu ja viia tööpuudust rahuldavale tasemele. Kõik see peab olema järgmistel aastatel meie peamine eesmärk.

Majanduskriiside vältimiseks ja nende mõju pehendamiseks on oluline kehtestada ühtsed reeglid nii riikide eelarvepoliitikale kui ka pangandussektorile ning luua puhvrid abivajajate toetamiseks. Toetame ühtsete reeglite kehtestamist pankadele, sealhulgas kohustusliku kriisireservi kogumist ja üleeuroopalise järelevalve loomist.

Sotsiaal- ja tööturupoliitika

Sotsiaaldemokraadid hindavad töjõu vaba liikumist Euroopa Liidu kodanike kõige olulisemaks õiguseks, pidades lubamatuks kehtestada sellele mistahes valikulisi piiranguid. Sotsiaaldemokraatide jaoks on vastuvõetamatu liidu rikkamate ja vaesemate liikmesmaade või vanade ja uute liikmete vaheliste pingete õhutamist töjõu liikumisest tingitud lahendamata probleemide tõttu. Mistahes Euroopa Liidu liikmesriigi mure välja- või sisserände pärast ei saa olla aluseks vaba liikumise piirangutele.

Hoolivalt ja säästlikult inimestesse suhtuv Euroopa on loonud ülejäänud maailmaga võrreldes kõrged sotsiaalsed tagatised. Euroopa ei pea konkureerima muu maailmaga töjõu odavuses, vaid peab pakkuma uusi lahendusi sotsiaalse turvalisuse hoidmiseks.

Tänapäevane suurem harmoniseeritus sotsiaalpoliitikas aitab kaasa elatustaseme kiiremale tõusule sotsiaalkaitstes vähem arenenud Euroopa riikides ning võimaldab ühisel jõul senisest tõhusamalt majandust arendada. Erilist tähelepanu tuleb pöörata noorte tööhõive suurendamisele ja tööturul tõrjutud inimeste kaasamisele.

Toetame teise kõrg- või rakendushariduse tasuta võimaldamist 45-aastastele ja vanematele. Lisaks on vaja soodustada noorte eneseteostusvõimalusi kõikjal Euroopas ning tuua Euroopa vananevale tööturule uut potentsiaali kolmandatest riikidest. Peame vajalikuks alustada arutelu paindliku kooli-

ja tööaja ning pensioniea üle. Seame lastekaitse eesmärgikstagrada lastele turvaline, nende vajadusi arvestav ja võimeid arendav kasvukeskkond. Erilist tähelepanu tuleb pöörata riskiperede toetamisele.

Noorsoopoliitika

Noorte tööpuudus on üks teravamaid probleeme nii liikmesriikides kui ka liiduüleselt. Noortegarantii on üleeuroopaline lubadus tagada kuni 25-aastastele noortele hiljemalt nelja kuu jooksul pärast töötuks jäämist või haridussüsteemist lahkumist kvaliteetne töö, haridustee jätkamine või praktika pakkumine. Euroopa Liit kaasrahastab siin liikmesriikide tegevusi kuue miljardi euroga (liikmesriikide tegevusi toetatakse vaid juhul, kui noorte tööpuudus on üle 25%).

Kuna näeme noorte tööhõive murede ühe lahendusteena hariduse ümberkorraldamist, siis toetame koolikohustuse tõstmist kuni 18. eluaastani või kuni kutsekvalifikatsiooni saavutamiseni.

Koolikohustuse tõstmise üheks eelduseks on tugisüsteemi tugevdamine, mis hõlmab koostööd koolide tugipersonali, omavalitsuste sotsiaaltöötajate ning noorsootöötajate vahel. Täna on meil tuhandeid noori, kes on jäänud kõrvale nii haridustest kui ka tööturust ning kelle kohta puudub riiklikus süsteemis info. Euroopa Liidul tuleb astuda otsustavaid samme vältimaks kadunud põlvkonna teket. Noorte väärtuskasvatus peab tagama nende kõlbelise ettevalmistuse olemaks nii Eesti kui ka Euroopa väärilised kodanikud.

Peame oluliseks õpilasvahetuse juurutamist ning toetamist, et noored saaksid vahetusõpilasena välisriikides praktiseerida, kogeda erinevaid kultuure, õppida keeli ning arendada oma teadmisi. Lisaks toetab õpilasvahetuse laienemine liikmesriikide sidusust ning aitab kaasa haridustaseme ühtlustamisele, tugevdades Euroopat tervikuna.

Põllumajanduspoliitika

Põllumajanduspoliitika on jätkuvalt suurim Euroopa Liidu ühispoliitika, mis peab tagama üldise võrdsuse kohtlemise liidu siseturul. Peame oluliseks rääkida senisest jõulisemalt kaasa ühtse põllumajanduspoliitika terviklikul kujundamisel.

Peame tähtsaks ühtse pindalatoetuste võrdsustamist liikmesriikide vahel ning põllumajanduse esimese samba (otsetoetuste) osatähtsuse järkjärgulist vähenemist ja selle arvelt teise samba (maaelu areng) suurendamist. Toetame noortele talupidajatele ettenähtud toetusmeetmete edasist rakendamist.

Suuremat tähelepanu tuleb pöörata põllumajanduse elujõuliste ja samas kohaliku arengut toetavate struktuursete muudatuste elluviimisele. Põllumajanduse keskkonnameetmete rakendamisel tuleb arvestada liikmesriikide eripärasid. Ühistegevuse kaudu tuleb saavutada kogu sektori parem majanduslik tulemus. Euroopa toit peab saama maailmas sünonüümiks ohutule, kvaliteetsele ja autentsele toidule.

Seisame hea 2014. aasta 1. jaanuaril jõustunud Euroopa Liidu ühise kalanduspoliitika reformi põhimõtete järgimise ja reaalse elluviimise eest. Kalanduspoliitika olulisim printsiip on kalavarude pikaajaline jätkusuutlik majandamine, mis võimaldaks kalandussektoris väärilise sissetuleku. Oluline on ka teaduspõhine informatsioon ja tõhus järelevalve. Euroopa Liit peab jätkuvalt olema ka globaalselt nende printsiipide eestvedajaks.

Euroopa Parlamendi ülesandeks on teostada järelevalvet 2014-2020 finantsperioodi Euroopa merendus- ja kalandusfondi eesmärkide täitmise üle. Euroopa Liidu ühine fond peab tagama kalandussektori ja rannapiirkondade jätkusuutliku arengu. Sellest tulenev kogemus peab saama aluseks järgmist finantsperioodi ettevalmistavale poliitilisele diskussioonile.

Ühtekuuluvuspoliitika

Ühtekuuluvuspoliitika on ja jääb Euroopa Liidu peamiseks vahendiks, mis aitab tasandada liikmesriikide vahelisi arenguerinevusi. Sotsiaaldemokraadid peavad vajalikuks kasutada 2014. aastal alanud eelarveperioodil Euroopa Liidu eelarvest laekuvat raha senisest vastutustundlikumalt. Eelkõige tuleb vahendeid suunata valdkondadesse, mis aitavad lahendada ühiskonna ees seisvaid strateegilisi probleeme, nagu näiteks töövõimetuspensioni süsteemi reformimine.

Peame oluliseks euroraha võimalikult efektiivset kasutamist, mitte selle "ärakasutamist." Selleks tuleb raha suunata ainult jätkusuutlikesse projektidesse ning vältida euroraha jagamisel lähtumist abi taotlejate erakondlikust kuuluvusest. Seisame toetuste jagamise läbipaistvuse ning kohalike omavalitsuste ja kodanikuühiskonna parema kaasatuse eest.

Euroopa Sotsiaalfondi abiga saab aidata vaesusest välja täna seal olevad lapsed, pakkudes neile kogu päeva täitva kooli, kus saab nii lõuna- kui ka õhtusöögi, homseks õppida ja osaleda huvialaringide töös, ilma et selle eest peaks lapsevanem maksma.

Peame jätkuvalt tähtsaks, et klassikalise kolme fondi baasil teostatava regionaalarengu kõrval suureneks nende üleeuroopaliste projektide osakaal, mis seovad erinevaid liikmesriike ning tagavad seega parema majandusliku koostöö.

Ühtekuuluvuspoliitika valdkonnas soovime vähendada bürokraatiat. Ka Euroopa Parlament peab tulevikus seisma eurotoetuste tõhusa kasutamise ja selle eest, et aastatel 2021-2027 suunatakse toetusi Euroopa tuleviku jaoks strateegiliselt kõige olulisematesse valdkondadesse.

Keskkonnapoliitika

Euroopa Liidu 2030 a. kliima ja energiaraamistik peab olema realistlik ja ühtlasi ambitsioonikas. Toetame Euroopa Liidu õiguslikult siduva kasvuhoonegaaside heitmete vähendamist aastaks 2030 55%, taastuvate energiaallikate eesmärgi kehtestamist 45% energia lõpptarbimisest ja 40% energiasäästu eesmärgi sätestamise üle-Euroopaliselt.

Euroopa Liit sõltub energiat eksportivatest ebademokraatlikest riikidest, kulutades igal aastal sadu miljardeid eurosid energiakandjate impordile. See raha tuleb jätta Euroopa Liitu. Toetame jõulisemat energiasäästumeetmete ja taastuvenergia kasutamist, võrguinfrastruktuuri arendamist ja ühisrinde moodustamist energiat importivate riikide vastu.

Oleme seisukohal, et Euroopa Liit peab jätkuvalt tegema ühiseid pingutusi ning sätestama pikaajalised eesmärgid jäätmete, jääkreostuse ja reostuskoormuse vähendamise nii vee, maavarade, energeetika ja transpordi, metsanduse, kalanduse ja jahinduse ning maastike ja looduse mitmekesisuse vallas.

Läänemeri on ökoloogiliselt ainulaadne ja väga tundlik inimtegevusest põhjustatud keskkonnamõjude suhtes. Läänemere kaitset korraldavad Läänemere-äärsed riigid koostöös. Peame suurendama keskkonnareostuse tõrjumise võimekust ja süvendama rahvusvahelist keskkonnaalast koostööd. Eesmärgiks on kogu Läänemerd katva kontrollsüsteemi loomine, mille kaudu oleks võimalik kontrollida jäätmete olemasolu laevadel ja reguleerida nende üleandmist sadamates.

Kultuur ja avalik sfäär

Euroopa Liit tervikuna ja Eesti koos Euroopaga vajab mitte üksnes majanduslikest, vaid ennekõike inimlikest ja kultuurilistest väärtustest juhenduvat poliitikat. Euroopa Liit peab senisest enam arvestama erinevate riikide kultuuriliste iseärasustega ning toetama konkreetsete meetmetega Euroopa kultuurilist ja keelelist mitmekesisust. Eesti peab kultuuridevahelises dialoogis end selgesti positsioneerima nii Põhja-Euroopa kui ka postkommunistliku Ida-Euroopa riigina.

Selleks, et kaasata kõigist rahvustest liikmesriikide kodanikke Euroopa Liidu otsustusprotsessidesse, peame vajalikuks mitmekeelse ja mitmekultuurilise avaliku sfääri arengut. Toetame piiriülest avalikku diskussiooni nende väärtuste ja eesmärkide üle, millele saaks toetuda Euroopa Liidu uuenemine. Samuti toetame erinevate rahvuste ja riikide huvikonfliktide avalikku arutelu ühiste huvide ja sihtide täpsustamiseks. Peame vajalikuks Euroopa Parlamendis käsitletavate olulisemate küsimuste aktiivsemat arutelu Eesti meedias ja Euroopa Parlamendi saadikute tugevamat osalust kodumaistes diskussioonides Euroopa ja Eesti tuleviku üle.

Peame oluliseks üle vaadata ja kaasajastada televisiooni ja elektrooniliste meediate tegevust (sh käibemaksu ja riigiabi) reguleerivad direktiivid, et toetada uue meedia rolli Euroopa rahvuskultuuride arengus ja rahvuskeelte mitmekesisuse hoidmisel ja avalik-õigusliku ringhäälingu tegevust multimeedia keskkonnas, et hoida kõiki kodanikke adekvaatselt ja objektiivselt informeerituna

Sooline tasakaal

Võrdsuse põhimõte on eurooplaseks olemise alustala. Kõik võidavad võrdsemast ühiskonnast. Naiste õiguste ja soolise tasakaalu tagamine, toetamine ning edendamine on üheks meie prioriteediks. Palga- ja pensionilõhe vähendamiseks vajame me siduvaid kokkuleppeid. Naistevastane vägivald peab lõppema.

Sotsiaaldemokraadid pooldavad börsi- ja riigiettevõtete juhtkondades alaesindatud soo 40%-list kvooti. Euroopa Komisjon tahab, et aastaks 2020 on ka Euroopa Liidu börsiettevõtetes muutunud sama printsiip normiks. Riigiettevõtete puhul soovib Euroopa Komisjon, et juba aastal 2018 oleks alaesindatud soo esindajaid juhtorganites 40%. Juhtkondade soolise tasakaalu teema puudutab ennekõike ettevõtteid, kus töötajaid on üle 250 ja mille aastakäive ei ületa 50 miljonit eurot.

Eesti sooline palgalõhe on juba aastaid Euroopa Liidu sügavaim. Meeste ja naiste palkade erinevus Eestis mitte ei vähene, vaid suureneb. Kui Euroopa Liidus keskmiselt erineb meeste ja naiste brutotunni palk 16%, siis Eestis on see Eurostati andmetel 30%. Peame oluliseks põhimõtet, et võrdse töö eest saadakse võrdväärset palka. Lisaks on oluline saavutada sooline tasakaal nii avalikes kui eraelulistes rolli- ja võimujaoalustes.

Palgalõhe nõuab sotsiaaldemokraatidelt konkreetseid samme. Teavitamine on asja üks külge, aga veelgi tähtsam on teha palgasüsteem täiesti läbipaistvaks. Tähtis on nõuda tööandjailt soopõhiste andmete kogumist. Alustada tuleb avaliku sektoriga, mis peab näitama eeskuju erasektorile.